

‘Dahls forklaring’: En roman så sort som virkeligheden

Publiceret 04/09/2020 i [Kultur/Bøger](#) af [Jesper Grunwald](#)

BØGER // ANMELDELSE – Der er godt nok ikke meget at grine af i Jakob Brønnums “Dahls forklaring”, skriver Jesper Grunwald. En kort tidsrejse med et levende, fortabt menneske. Helt hen til grænsen af troen på, at vi overlever. Her hjælper ingen forklaring. Det er uundgåeligt at spørge sig selv: Hvad fanden er det, vi har gang i?

Det må være meget svært. Hvis det da ikke ligefrem er umuligt lige nu. At skrive en satirisk komedie med afsæt i en global virkelighed, som jævnlige balancerer på grænsen af dystopien – forestillingen om det mest rædselsfulde samfund.

Hvordan kan du skrive satirisk om magtens mænd, når en af de største optræder som præsident med flere akutte anfald af megalomani (sygeligt storhedsvanvid)? Når netop løgneren kan blive hans nærmeste genvej til genvalg? Eller lave komedier i en tid, hvor tosehoveder har ganske særlige muligheder for at være trendsættere via sociale medier? Fra hjernedøde influencere til politiske spekulanter (ingen nævnt – ingen injuriersager...).

Digteren og skribenten Jakob Brønnum gør trods tidens fusion af vision og katastrofe forsøget med den satiriske komedie i *Dahls forklaring*, en roman om den lokale journalist, der pludselig får muligheden for at blive vært i et landsdækkende tv-show, der sætter landet på den anden ende. Vi er med ham fra begyndelsen til slutningen. Fra den eksplosive start til TV-showets endeligt 10 udsendelser senere.

TV-konceptet er så enkelt i sit udspring – at finde en forklaring på de store spørgsmål – udsendelse for udsendelser. Kan politikerne redde verden? Kan kærligheden redde verden? Kan religionen? Så store spørgsmål, at der ikke gives entydige svar. Så enkle i ordvalg, at de giver titlen til TV-programmet – og Brønnums bog – *Dahls forklaring*. Vi følger tilblivelsen af udsendelserne – nogle af dem. Og så følger vi Dahl, der både får berømmelse og på kort tid opfyldt alle medieprofilers store drøm: At det man skriver, siger og præsenterer, har en mere universel betydning end ordstrømmen og de skide minutter eller timer, man fyrer af for folket – læserne, lytterne. For Dahls vedkommende – seerne.

Historien om en mand, et liv og tid, der netop er et miskmask af misantropi, kommerciel iscenesættelse, angst og frygten for et reelt sammenbrud af vores narcissistiske kultur

Og det landsdækkende tv-program får indflydelse på virkeligheden. Ligesom det ofte sker i den virkelige virkelighed. Symbiosen mellem medier og politiske handlinger. I *Dahls forklaring* går det med at finde en forklaring på snart sagt alt amok og sender bl.a. noget, der nærmest er en pandemi af "Speakers Corners" ud over hele landet på gader og pladser. Alle søger eller giver en forklaring, og aggressionerne hænger i luften, som var landet på revolutionens rand.

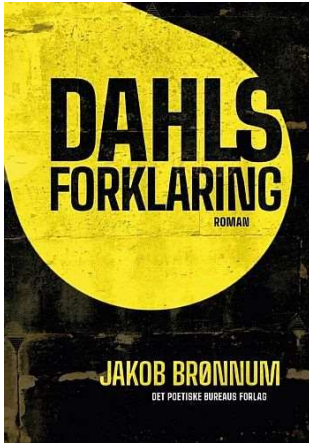
Dahls eget private liv er, for at sige det helt enkelt – fucked! – og tæt på klichéen af en journalist og tv-profil: Han er skilt uden en fuld afklaring af, hvad der skete. Han har en selvoptaget og vederstyggelig far. Han oplever halvdårlig sex. Og mest ubehageligt i virkeligheden – har et kærlighedssøgende, men totalt overfladisk forhold til sin søn. Drengen er nærmest er på flugt fra sine forældre.

Den dekadente del af tidsånden

Selv kom jeg først ordentligt i gang med bogen, da jeg slap klichéerne og min egen forudindtagethed. Hvad det første angår, er jeg selv medskyldig, fordi det journalistliv, som jeg har været en del af i mere end 40 år, har givet mig et nærmest allergisk forhold til litteraters forestilling om medieverdenen og dens aktører.

De intellektuelles fascinations-drevne væmmelse går ofte forud for deres nøgterne iagttagelse. Så ender jeg selv – og ja, jeg er flov – i en nørdet jagt på fejl og sjusk. Den overfladiskhed, som netop er litteratens alibi for kritik. Også i denne bog: Nej, det hedder ikke Landbrugsrådet. Det er mere end 10 år siden, det fusionerede til Landbrug og Fødevarer. Og nej, Den Kirkelige Lytter- og Fjernseerforening har i snart mange år heddet KLF – Kirke og Medier. Og Ensomme Gamles Værn er en humanitær fond – og ikke den forening, hvor TV kan hente ældre medborgere ind som publikum. Forfatteren tænker givetvis på Ældresagen.

Jeg indrømmer en sidste gang: Det er tæt på en anmelders flueknepperi.

Det synes jeg til gengæld ikke, at forfatterens og forlagets lidt fejlplacerede genre-betegnelse er i dette tilfælde: En satirisk komedie. Romanen besidder ikke meget af den frisatte latter og grundlæggende følelse af forelskelse i livets enkelthed (hvor absurd det end fremtræder), som karakteriserer de kendte komedieskrivere, fra Holberg over Chaplin til Dario Fo.

Lige dér rammer Jakob Brønnum den dekadente del af tidsånden i beskrivelsen af en grå hverdagsjournalist, som pludselig får en periodisk succes

Men da jeg slap klicheerne og den fejlagtige varedeklaration var jeg friset til at læse historien om en mand, et liv og tid, der netop er et mismask af misantropi, kommerciel iscenesættelse, angst og frygten for et reelt sammenbrud af vores narcissistiske kultur. En spejling af tidsånden, hvor vi vågner forvirret under hver TV-avis og spørger os selv, om vi har mareridt, eller om vi er vågne.

Selv om der rent kronologisk ikke kan være tale om et sammenfald (bogen er skrevet før hændelsen), tænkte jeg flere gange under læsningen af Jakob Brønnums bog på de sidste ugers absurde demonstrationer i Tyskland, hvor folk fra den konspiratoriske venstrefløj og den latente, højre-ekstremisme – side om side – demonstrerer mod ansvarlige politikeres corona-tiltag. Det handler om en næsten pervers dyrkelse af individet. Og så om denne ”forklarings-fetichisme”, som i medierne (først og sidst i de sociale medier, som kan gøre selv indlysende idioter til prædikanter for tro og politik) – udvander både humanisme, folkelighed og demokrati.

Lige dér rammer Jakob Brønnum den dekadente del af tidsånden i beskrivelsen af en grå hverdagsjournalist, som pludselig får en periodisk succes, selv om hans liv er smurt ind i tab, i angstanfald og kærlighedsløshed.

Det er godt nok sort, men det er værd at læse.

Og glem så både den specifikke beskrivelse af medieverdenen, som Jakob Brønnum jo ikke selv markedsfører, men som din anmelder her forventede. Og glem komedien, som får os til at grine af overbærende lettelse, når helten falder og slår sig.

Der er godt nok ikke meget at grine af i Dahls Forklaring.

Men Jakob Brønnum, der mest er kendt som lyriker og som sådan er en præcis og spids sprogbruger, guider dig på en kort tidsrejse med et levende, fortabt menneske. Helt hen til grænsen af troen på, at vi overlever.

Her hjælper ingen forklaring.

Det er uundgåeligt at spørge sig selv: Hvad fanden er det, vi har gang i?

Jakob Brønnum: Dahls forklaring **[Det Poetiske Bureaus Forlag.](#)**

Foto: Udsnit af bogens forside.

- JESPER GRUNWALD
- SENESTE ARTIKLER

En hyrevognschaufførs bekendelser

Jesper Grunwald er taxamanden.

Og taxamand.dk er mig!

Sådan er det og sådan bli'r det.

Det begyndte med en drengedrøm om at køre rundt i en fed Mercer, når arbejdslivet en dag var slut. Sagde det i en takketale til en rund fødselsdag: - Når jeg bli'r 80, vil jeg køre taxi og skrive erotiske romaner.

Men inden jeg fyldte 60 tog mit arbejdsliv en drejning. Et generaldirektør-skifte i DR fik på kort tid min chefstatus som journalist, programudvikler, kanalchef (P3) og programchef til at ændre sig fra lovende til udtjent. Nej, jeg blev ikke fyret fra DR – men det kunne jeg formentlig snart være blevet. Jeg var sur på Statsradiofonien- og DR var vist også træt af mig.

Så jeg sprang ud med en faldskærm af en fratrædelsesordning.

Det sværeste er ikke at sige farvel. Det sværeste var i øjeblikket at ”...læse glæden over mit farvel i chefen ansigt ...” - som en af mine tidligere kolleger udtrykte det.

Jeg blev efter et halvt års sunden mig projektchef i JP/POLITIKENS HUS i forberedelsen af at søge på den udbudte radiokanal FM4. Men detail-kravene fra kulturminister Møller og hans regering blev så snærende for koncernen på Rådhuspladsen, at bestyrelsen besluttede - ikke at søge.

Kassen var tom og jeg tog så taxakortet for at tjene til føden. Embedsmanden med ridderkorset måtte pludselig dele lønvilkår med den almindelige lønarbejder. Siden har jeg levet meget lykkelig med øgenavnet ”granitperkeren” – en henvisning til min bornholmske opvækst.

Og så begyndte skriverierne på Facebook, hvor jeg i dag har knap 4000 følgere. Og på min blog www.taxamand.dk.

Hvad det er jeg kan?

- Jeg kigger på verden gennem forruden på min ”Mercer”, vogn 1-0024 – og er

historiefortæller om mine møder med mennesker fra alle samfundslag i Danmark – og gæster fra hele verden. Og så er er jævnlig gæst og kommentator på TV2 NEWS og i P1, holder foredrag, er medlem af bestyrelsen for Filmhøjskolen Møn og har skrevet essaysamlingen JEG ER BARE TAXAMAND.

Jeg kører nattaxi i København for selskabet Dantaxi 4x48. Det er det, jeg lever af. Men hvis du vil, kan du støtte mine skrivelser med ”drikkepenge” via MobilePay 40255112